

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Occasio Scriptionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

A P P E N D I X
A D
D V B I T A T I O N E M X X I I I .
C A P . X X . L I B . I I .
D E
M O N T E P I E T A T I S .
O C C A S I O S C R I P T I O N I S .

V M Serenissimus ALBERTVS Austriacus Belgij Prin-
 ceptus initio sui Principatus videret populum vsuris gra-
 uatum; vt illum, quantum pro ratione temporis pote-
 rat, subleuaret, primùm constituit, vt publici vsurarij,
 qui 33. in centum exegerant, deinceps tantùm 22. accipe-
 rent. In quem finem remisit eis pensionem aliquot mil-
 lium aureorum, quam quotannis Principibus Belgij,
 nomine multæ aut vectigalis cuiusdam, soluere consueuerant. Desideranti
 deinde adhuc magis subditos subleuare, suggestum est consilium de Monte
 Pietatis instituendo: & cum eam ad rem parum gratuiti subsidij ad manum
 esset, neque spes affulgeret aliquid consequendi, quod tanto operi etiam in-
 choando sufficeret, proposita fuit ea ratio, vt magna quædam pecuniæ summa
 ad censum acciperetur, cuius canonem Mons ex ea conflatus penderet ad ra-
 tam nummi 16. & à mutuatarijs recuperaret. Post serium examen licitam hanc
 rationem censuerunt aliquot Belgij Prælatis, duo nempe Archiepiscopi, & sex
 Episcopi, qui Mechliniæ anno 1617. conuenerant. Cumque vir industrius
 D. Wenceslaus Coberger Architectus Sereniss. Principis formulam minutatim
 concepisset, qua domus idonea emi, instrui, & pecunia comparari atque admi-
 nistrari posset, ea à quibusdam Prælatis & Theologis examinata, in præcipuis
 articulis (minutoribus quibusdam peritorum mercatorum iudicio relictis) tam-
 quam Reip. utilis, pauperibus ac egentibus opportuna, & à pietate commen-
 dabilis probata est 16. Nouemb. 1619. necnon à Principe, habito Conciliorum
 & aliorum doctorum virorum iudicio, tamquam talis admissa. Quare etiam
 quibusdam in locis, non sine multorum gratulatione, in vsum est deducta.

Quidam verò cum viderent rem procedere, vt eam disturbarent, per Aduo-
 catum quemdam Consultationem à Doctoribus nonnullis elicuerunt, quâ of-
 tenderetur, Montem Pietatis ex pecunia ad censum accepta, quâ domus apta-
 retur, & mutuum petentibus subueniretur, ita vt census illius annum onus in
 mutuatarios deuolueretur, non posse institui absque vsuræ iniquitate. Neque
 id mirum videri debet, quia etiam tempore Conc. Lateran. sub Leone X. non

Y y

defue-

defuerunt aliqui Doctorum, qui omnes Montes, in quibus vel pro ministris, vel pro conseruatione rerum Montis aliquid supra fortem acciperetur, condemnabant vsurariae iniquitatis, vel certè tamquam speciem mali habentes. Quorum sententiam et si idem Leo X. Pont. cum Concilio improbet, laudat tamen zelum iustitiae, quem illi Doctores habebant; ne vorago vsurarum sub specie Montis Pietatis aperiretur.

Post hæc rogatus, vt ego etiam sententiam meam scripto aperirem, detrectaui primùm, quoad potui, quòd satis clarè viderer ea de re in Opere de Iustitia & Iure lib. 2. c. 20. dub. 23. scripsisse: sed cùm audirem, doctrinam illam meam, quam D. Wenceslaus secutus erat, suggillari; & scirem hac ratione gratum me facturum ijs qui tale adminiculum Reip. desiderabant, & veritati patrocinatorum, celsi petentibus; & duas Quæstiones, in quibus præcipua difficultas versari videbatur, resolui. quæ resolutio, cùm ad manus Doctorum qui aliter fenserant, venisset, ab illis studiosè est refutata. Ad quam refutationem respondendum etiam mihi fuit, ne veritas, rationibus aliter sentientium oppressa, cum damno boni communis, in tenebris vel in ambiguo maneret. Et quia vir doctissimus Balthasar Moretus Typographus quintam editionem Operis nostri de Iustitia & Iure suo prælo adornabat, visum fuit amicis eruditis, vt tota hæc Disputatio per modum Appendicis ad Dubit. 23. c. 20. lib. 2. vbi agitur de Monte Pietatis, adijceretur, vt si qui fortè in alijs prouincijs simile quid velint instituire, alijs medijs non suppetentibus, possint hinc colligere, prædictam rationem esse securam. Calcar addidit idem Sereniss. Princeps, qui, pro suo in horum Montium erectionem & felicem progressum affectu ac studio, operam hanc meam, gratam sibi fore significauit.

Fuit ante annos circiter 20. similis quædam in Belgio controuersia de triplici contractu inito cum mercatore, de quo agitur l. 2. c. 25. dub. 3. quem licet Nauarr. de vsuris n. 32. & in Manuali c. 17. n. 254. & alij graues DD. probent, multi tamen censebant illicitum & vsurarium: quæ sententia si sequenda fuisset, non parum incommodi negotiis Regis bonoque publico attulisset. nam pecunia, quæ singulis mensibus à mercatoribus in belli sumptus numeranda erat, parata esse suo tempore non potuisset: & vsuræ quas mercatoribus Rex soluere debuisset, longè fuissent grauiores. Nam mercatores omnem pecuniam ex varijs & longinquis locis per cambia trahere debuissent: cambiorum autem ratio longè grauior est, quàm triplicis cõtractus. Sanè cùm bono publico nati simus, non video, cur non conueniat, in magnis rerù angustijs, vbi aliæ rationes commodiores non suppetunt, vt sententia probabili ad bono publico subueniendum. Longè maior difficultas est circa iustitiam censuum personalium (quales plerique sunt, quibus Belgium, Germania & Gallia vtitur) tum propter Bullam Pontificiam, tum propter rationes morales; & tamen isti non oppugnantur. Quin imò illi ipsi, qui Montes hos & triplicem contractum oppugnant, huiusmodi census libenter emunt: nec immeritò, cùm probabili ratione nitantur, nec Bulla, quâ parte contrarium disponit, fuerit hinc vniquam vsu recepta.

Ad maiorem autem disputationis lucem, inferendam hæc duxi Bullam Leonis X. Pont. ex Conc. Lateran. sess. x. ex qua desumuntur argumenta contra nostram doctrinam.